

Mat

Chapter 12

Swahili Interlinear

Reference: Swahili Biblica Neno

- 1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ
Wakati ule wakati wakati, alipita Iêsoûs Iêsoûs Sabato Sabato kupitia-
[G1722](#) [G1565](#) [G3588](#) [G2540](#) [G4198](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3588](#) [G4521](#) [G1223](#)
- τῶν σπορίμων; οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ
mashamba mashamba; wanafunzi lakini wanafunzi wake walikuwa-na-njaa, na
[G3588](#) [G4702](#) [G3588](#) [G1161](#) [G3101](#) [G0846](#) [G3983](#) [G2532](#)
- ἤρξαντο τίλλειν στάχους, καὶ ἐσθίειν.
wakaanza kuvunja masuke, na kula.
[G0756](#) [G5089](#) [G4719](#) [G2532](#) [G2068](#)

Wakati huo Yesu alipitia kwenye mashamba ya nafaka siku ya Sabato. Wanafunzi wake walikuwa na njaa, nao wakaanza kuvunja masuke ya nafaka na kuyala.

- 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἰδόντες, εἶπαν αὐτῷ, Ἰδοὺ, οἱ
Mafarisayo lakini Mafarisayo, wakiona, walimwambia yeye, Tazama, wanafunzi
[G3588](#) [G1161](#) [G5330](#) [G3708](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3708](#) [G3588](#)
- μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.
wanafunzi wako wanafanya ambalo haruhusiwi haruhusiwi kufanya Sabato Sabato.
[G3101](#) [G4771](#) [G4160](#) [G3739](#) [G3756](#) [G1832](#) [G4160](#) [G1722](#) [G4521](#)

Lakini Mafarisayo walipoona jambo hili, wakamwambia, "Tazama! Wanafunzi wako wanafanya jambo lisilo halali kufanywa siku ya Sabato."

- 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ, ὅτε
yeye lakini aliwaambia wao, Hamku-soma nini alifanya Daud, wakati
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3756](#) [G0314](#) [G5101](#) [G4160](#) [G1138](#) [G3753](#)
- ἐπείνασαν, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ? ὅτε
alikuwa-na-njaa, na wale waliokuwa-naye waliokuwa-naye?
[G3983](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3326](#) [G0846](#)

Yesu akawajibu, "Je, hamjasoma alichofanya Daudi na wenzake walipokuwa na njaa?"

- 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς
jinsi aliingia katika-nyumba nyumba ya-Mungu, na mikate mikate ya-
[G4459](#) [G1525](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3624](#) [G3588](#) [G2316](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0740](#) [G3588](#)
- προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἔξδον ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ'
wonyesho walikula, ambayo haikuwa halali ilikuwa kwake kula, wala kwa-wale
[G4286](#) [G5315](#) [G3739](#) [G3756](#) [G1832](#) [G1510](#) [G0846](#) [G5315](#) [G3761](#) [G3588](#) [G3326](#)
- αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις?
waliokuwa-naye, isipokuwa-isipokuwa-kwa-makuhani peke-yao?
[G0846](#) [G1487](#) [G3361](#) [G3588](#) [G2409](#) [G3441](#)

Aliingia katika nyumba ya Mungu, akala mikate iliyowekwa wakfu, yeye na wenzake, jambo ambalo halikuwa halali kwao kufanya, isipokuwa makuhani peke yao.

- 5 ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ
 au hamku– soma katika– Sheria Sheria, kwamba Sabato Sabato makuhani
[G2228](#) [G3756](#) [G0314](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3551](#) [G3754](#) [G3588](#) [G4521](#) [G3588](#)
- ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν, καὶ ἀναίτιοί
 makuhani hekaluni hekaluni hekaluni Sabato Sabato wanainajisi, na hawana-hatia
[G2409](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2411](#) [G3588](#) [G4521](#) [G0953](#) [G2532](#) [G0338](#)
- εἰσιν?
 wako?
[G1510](#)

Au hamjasoma katika Sheria kwamba siku ya Sabato makuhani huvunja sheria ya Sabato Hekaluni lakini hawahesabiwi kuwa na hatia?

- 6 λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε.
 nawaambia lakini ninyi, kwamba hekalu hekalu mkubwa-zaidi yuko hapa.
[G3004](#) [G1161](#) [G4771](#) [G3754](#) [G3588](#) [G2411](#) [G3173](#) [G1510](#) [G5602](#)

Nawaambia wazi kwamba, yeye aliye mkuu kuliko Hekalu yupo hapa.

- 7 εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστιν, Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν,
 kama lakini mngeli-jua nini maana-yake, Huruma nataka na si dhabihu,
[G1487](#) [G1161](#) [G1097](#) [G5101](#) [G1510](#) [G1656](#) [G2309](#) [G2532](#) [G3756](#) [G2378](#)
- οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.
 msingeli– msingeli– wahukumu wale wasio-na-hatia.
[G3756](#) [G0302](#) [G2613](#) [G3588](#) [G0338](#)

Kama mngekuwa mmejua maana ya maneno haya, 'Nataka rehema, wala si dhabihu,' msingewalaumu watu wasio na hatia,

- 8 κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
 bwana kwa-maana ni wa– Sabato Mwana Mwana wa– Mtu.
[G2962](#) [G1063](#) [G1510](#) [G3588](#) [G4521](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#)

kwa maana Mwana wa Adamu ndiye Bwana wa Sabato."

- 9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
 Na akiondoka kutoka-hapo, alikuja katika– sinagogi sinagogi lao.
[G2532](#) [G3327](#) [G1564](#) [G2064](#) [G1519](#) [G3588](#) [G4864](#) [G0846](#)

Yesu akaondoka mahali hapo, akaingia ndani ya sinagogi lao,

- 10 καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν,
 na tazama, mtu mkono mwenye uliokauka. na wakamwuliza yeye,
[G2532](#) [G3708](#) [G0444](#) [G5495](#) [G2192](#) [G3584](#) [G2532](#) [G1905](#) [G0846](#)
- λέγοντες, Εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεῦσαι?-- ἵνα κατηγορήσωσιν
 wakisema, Je inaruhusiwa Sabato Sabato kuponya?— ili wamshitaki
[G3004](#) [G1487](#) [G1832](#) [G3588](#) [G4521](#) [G2323](#) [G2443](#) [G2723](#)
- αὐτοῦ.
 yeye.
[G0846](#)

na huko alikuwepo mtu aliyepooza mkono. Wakitafuta sababu ya kumshtaki Yesu, wakamuuliza, "Je, ni halali kuponya siku ya Sabato?"

- 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν
yeye lakini aliwaambia wao, Ni-nani atakuwa miongoni-mwenu miongoni-mwenu
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G5101](#) [G1510](#) [G1537](#) [G4771](#)
- ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ
mtu, atakaye-kuwa-na atakaye-kuwa-na kondoo mmoja, na ikiwa ataanguka
[G0444](#) [G3739](#) [G2192](#) [G4263](#) [G1520](#) [G2532](#) [G1437](#) [G1706](#)
- τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ?
huyu Sabato Sabato shimoni shimoni, hata- mshike yeye na kumnyanyua?
[G3778](#) [G3588](#) [G4521](#) [G1519](#) [G0999](#) [G3780](#) [G2902](#) [G0846](#) [G2532](#) [G1453](#)

| Yesu akawaambia, “Ni nani miongoni mwenu, mwenye kondoo wake ambaye huyo kondoo akitumbukia shimoni siku ya Sabato hatamtoa?

- 12 πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου? ὥστε ἔξεστιν τοῖς
zaidi-kiasi-gani basi ana-tofauti mtu na-kondoo? kwa-hiyo inaruhusiwa Sabato
[G4214](#) [G3767](#) [G1308](#) [G0444](#) [G4263](#) [G5620](#) [G1832](#) [G3588](#)
- σάββασιν καλῶς ποιεῖν.
Sabato vizuri kufanya.
[G4521](#) [G2573](#) [G4160](#)

| Mtu ana thamani kubwa kuliko kondoo. Kwa hiyo ni halali kutenda mema siku ya Sabato.”

- 13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἐκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ
ndipo akamwambia kwa- mtu, Nyosha wako mkono mkono. na
[G5119](#) [G3004](#) [G3588](#) [G0444](#) [G1614](#) [G4771](#) [G3588](#) [G5495](#) [G2532](#)
- ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη, ὑγιῆς ὥς ἡ ἄλλη.
akaunyosha, na ukarudishwa, mzima kama mwingine mwingine.
[G1614](#) [G2532](#) [G0600](#) [G5199](#) [G5613](#) [G3588](#) [G0243](#)

| Ndipo akamwambia yule mtu, “Nyooosha mkono wako.” Akaunyoosha, nao ukaponywa ukawa mzima kama ule mwingine.

- 14 ἐξεληθόντες δὲ, οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ’ αὐτοῦ,
wakitoka lakini, Mafarisayo Mafarisayo shauri walifanya dhidi-yake dhidi-yake,
[G1831](#) [G1161](#) [G3588](#) [G5330](#) [G4824](#) [G2983](#) [G2596](#) [G0846](#)
- ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
jinsi yeye wamwangamize.
[G3704](#) [G0846](#) [G0622](#)

| Lakini Mafarisayo wakatoka nje, wakafanya shauri baya juu ya Yesu jinsi watakavyoweza kumuua.

- 15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, γνοὺς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
Iēsoûs lakini Iēsoûs, akijua, aliondoka kutoka-hapo, na wakamfuata yeye
[G3588](#) [G1161](#) [G2424](#) [G1097](#) [G0402](#) [G1564](#) [G2532](#) [G0190](#) [G0846](#)
- [ὄχλοι] πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας,
[makundi] mengi, na aliwaponya wao wote,
[G3793](#) [G4183](#) [G2532](#) [G2323](#) [G0846](#) [G3956](#)

| Lakini Yesu alipoyatambua mawazo yao, akaondoka mahali hapo. Watu wengi wakamfuata, naye akawaponya wagonjwa wao wote,

- 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερόν αὐτὸν ποιήσωσιν.
na aliwakataza wao kwamba wasi- dhihirisha yeye wamfanye.
[G2532](#) [G2008](#) [G0846](#) [G2443](#) [G3361](#) [G5318](#) [G0846](#) [G4160](#)

| akiwakataza wasiseme yeye ni nani.

- 17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,
 ili litimie neno lilo-semwa kupitia– Ēsaías nabii nabii, likisema,
 [G2443](#) [G4137](#) [G3588](#) [G2046](#) [G1223](#) [G2268](#) [G3588](#) [G4396](#) [G3004](#)

Hii ilikuwa ili litimie lile neno lililonenwa kwa kinywa cha nabii Isaya kusema:

- 18 Ἴδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ἡρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου,
 Tazama mtumishi mtumishi wangu, niliye– m-chagua, mpendwa mpendwa wangu,
 [G3708](#) [G3588](#) [G3816](#) [G1473](#) [G3739](#) [G0140](#) [G3588](#) [G0027](#) [G1473](#)
 «εἰς» ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου. θήσω τὸ Πνεῦμά μου
 «ambaye» ambaye i-pendezwa roho roho yangu. nitaweka Roho Roho yangu
 [G1519](#) [G3739](#) [G2106](#) [G3588](#) [G5590](#) [G1473](#) [G5087](#) [G3588](#) [G4151](#) [G1473](#)
 ἐπ’ αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.
 juu-yake juu-yake, na hukumu kwa– mataifa atatangaza.
 [G1909](#) [G0846](#) [G2532](#) [G2920](#) [G3588](#) [G1484](#) [G0518](#)

“Tazama mtumishi wangu niliyemchagua, mpendwa wangu, ninayependezwa naye. Nitaweka Roho wangu juu yake, naye atatangaza haki kwa mataifa.

- 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγᾶσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς
 hata– shindana wala piga-kelele, wala kusikia mtu-yeyote katika– njia-kuu
 [G3756](#) [G2051](#) [G3761](#) [G2905](#) [G3761](#) [G0191](#) [G5100](#) [G1722](#) [G3588](#)
 πλατεΐαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
 njia-kuu sauti sauti yake.
 [G4113](#) [G3588](#) [G5456](#) [G0846](#)

Hatagombana wala hatapiga kelele, wala hakuna atakayesikia sauti yake njiani.

- 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει,
 unyasi uliopondeka hata– vunja, na utambi unaofuka-moshi hata– zima,
 [G2563](#) [G4937](#) [G3756](#) [G2608](#) [G2532](#) [G3043](#) [G5188](#) [G3756](#) [G4570](#)
 ἕως ἄν ἐκβάλῃ εἰς νῆκος τὴν κρίσιν.
 mpaka atakapo– toa kwa– ushindi hukumu hukumu.
 [G2193](#) [G0302](#) [G1544](#) [G1519](#) [G3534](#) [G3588](#) [G2920](#)

Mwanzi uliopondeka hatauvunja, na utambi unaofuka moshi hatauzima, mpaka atakapoifanya haki ishinde.

- 21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἑλπιούσιν.
 na katika– jina lake mataifa yatatumaini.
 [G2532](#) [G3588](#) [G3686](#) [G0846](#) [G1484](#) [G1679](#)

Katika Jina lake mataifa wataweka tumaini lao.”

- 22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός, καὶ ἐθεράπευσεν
 Ndipo aliletwa yeye mwenye-pepo, kipofu na bubu, na alimponya
 [G5119](#) [G4374](#) [G0846](#) [G1139](#) [G5185](#) [G2532](#) [G2974](#) [G2532](#) [G2323](#)
 αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
 yeye, hata bubu bubu akanena na kuona.
 [G0846](#) [G5620](#) [G3588](#) [G2974](#) [G2980](#) [G2532](#) [G0991](#)

Kisha wakamletea mtu aliyekuwa amepagawa na pepo mchafu, na alikuwa kipofu na bubu. Yesu akamponya, hata akaweza kusema na kuona.

23 καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον, Μήτι οὗτός ἐστιν
na wakastaajabu wote makundi makundi, na wakasema, Labda huyu ndiye
[G2532](#) [G1839](#) [G3956](#) [G3588](#) [G3793](#) [G2532](#) [G3004](#) [G3385](#) [G3778](#) [G1510](#)

ὁ υἱὸς Δαυίδ?
mwana mwana wa-Dauid?
[G3588](#) [G5207](#) [G1138](#)

Watu wote wakashangaa na kusema, “Je, yawezekana huyu ndiye Mwana wa Daudi?”

24 οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες, εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ
Mafarisayo lakini Mafarisayo, wakisikia, walisema, Huyu hata- toa pepo
[G3588](#) [G1161](#) [G5330](#) [G0191](#) [G3004](#) [G3778](#) [G3756](#) [G1544](#) [G3588](#)

δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.
pepo, isipokuwa- isipokuwa- kwa- Beelzeboul Beelzeboul mkuu wa- pepo.
[G1140](#) [G1487](#) [G3361](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0954](#) [G0758](#) [G3588](#) [G1140](#)

Lakini Mafarisayo waliposikia jambo hili wakasema, “Mtu huyu anatoa pepo wachafu kwa uwezo wa Beelzebuli, mkuu wa pepo wachafu.”

25 εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία
akijua lakini mawazo mawazo yao, aliwaambia wao, Kila ufalme
[G1492](#) [G1161](#) [G3588](#) [G1761](#) [G0846](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3956](#) [G0932](#)

μερισθεῖσα καθ’ ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία
uliogawanyika dhidi-ya- wenyewe unaharibiwa, na kila mji au nyumba
[G3307](#) [G2596](#) [G1438](#) [G2049](#) [G2532](#) [G3956](#) [G4172](#) [G2228](#) [G3614](#)

μερισθεῖσα καθ’ ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται.
uliogawanyika dhidi-ya- wenyewe hata- simama.
[G3307](#) [G2596](#) [G1438](#) [G3756](#) [G2476](#)

Yesu alijua walichokuwa wakiwaza, hivyo akawaambia, “Kila ufalme ukigawanyika dhidi yake wenyewe huangamia. Hali kadhalika kila mji au watu wa nyumba moja waliogawanyika dhidi yao wenyewe hawawezi kusimama.

26 καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ’ ἑαυτὸν
na ikiwa Shetani Shetani Shetani Shetani anamtoa, dhidi-ya- mwenyewe
[G2532](#) [G1487](#) [G3588](#) [G4567](#) [G3588](#) [G4567](#) [G1544](#) [G1909](#) [G1438](#)

ἐμερίσθη. πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ?
amegawanyika. vipi basi utasimama ἡ ufalme ufalme wake?
[G3307](#) [G4459](#) [G3767](#) [G2476](#) [G3588](#) [G0932](#) [G0846](#)

Kama Shetani akimtoa Shetani, atakuwa amegawanyika yeye mwenyewe. Basi ufalme wake utawezaje kusimama?

27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν
na ikiwa mimi kwa- Beelzeboul ninatoa pepo pepo, wana wana wenu
[G2532](#) [G1487](#) [G1473](#) [G1722](#) [G0954](#) [G1544](#) [G3588](#) [G1140](#) [G3588](#) [G5207](#) [G4771](#)

ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν? διὰ τοῦτο, αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν.
kwa- nani wanatoa? kwa-hiyo kwa-hiyo, wao waamuzi watakuwa wenu.
[G1722](#) [G5101](#) [G1544](#) [G1223](#) [G3778](#) [G0846](#) [G2923](#) [G1510](#) [G4771](#)

Nami kama natoa pepo wachafu kwa nguvu za Beelzebuli, watu wenu je, wao hutoa pepo wachafu kwa uwezo wa nani? Hivyo basi, wao ndio watakaowahukumu.

28 εἰ δὲ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα
 ikiwa lakini kwa- Roho wa-Mungu mimi ninatoa pepo pepo, basi
[G1487](#) [G1161](#) [G1722](#) [G4151](#) [G2316](#) [G1473](#) [G1544](#) [G3588](#) [G1140](#) [G0686](#)

ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
 umewajia ninyi ninyi Ufalme Ufalme wa- Mungu.
[G5348](#) [G1909](#) [G4771](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G2316](#)

Lakini kama mimi ninatoa pepo wachafu kwa Roho wa Mungu, basi Ufalme wa Mungu umekuja juu yenu.

29 ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ
 au vipi aweza mtu kuingia katika- nyumba nyumba ya- mwenye-nguvu
[G2228](#) [G4459](#) [G1410](#) [G5100](#) [G1525](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3614](#) [G3588](#) [G2478](#)

καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ
 na vitu vitu vyake kunyakua, isipokuwa- isipokuwa- kwanza amfunga
[G2532](#) [G3588](#) [G4632](#) [G0846](#) [G0726](#) [G1437](#) [G3361](#) [G4412](#) [G1210](#)

τὸν ἰσχυρόν? καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.
 mwenye-nguvu mwenye-nguvu? na ndipo nyumba nyumba yake atainyakua.
[G3588](#) [G2478](#) [G2532](#) [G5119](#) [G3588](#) [G3614](#) [G0846](#) [G1283](#)

“Au tena, mtu awezaje kuingia katika nyumba ya mtu mwenye nguvu na kuteka nyara mali zake asipomfunga kwanza yule mwenye nguvu? Akishamfunga, ndipo hakika anaweza kuteka nyara mali zake.

30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν;
 ye-yote asiye- asiye- pamoja-nami pamoja-nami ni-dhidi-yangu ni-dhidi-yangu yuko;
[G3588](#) [G3361](#) [G1510](#) [G3326](#) [G1473](#) [G2596](#) [G1473](#) [G1510](#)

καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.
 na ye-yote asiye- kusanya pamoja-nami pamoja-nami anatawanya.
[G2532](#) [G3588](#) [G3361](#) [G4863](#) [G3326](#) [G1473](#) [G4650](#)

“Mtu asiyekuwa pamoja nami yu kinyume nami, na mtu ambaye hakusanyi pamoja nami, hutawanya.

31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται
 Kwa-hiyo kwa-hiyo nawaambia ninyi, kila dhambi na kufuru itasamehewa
[G1223](#) [G3778](#) [G3004](#) [G4771](#) [G3956](#) [G0266](#) [G2532](#) [G0988](#) [G0863](#)

τοῖς ἀνθρώποις; ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται
 kwa- wanadamu; kufuru lakini dhidi-ya- Roho kufuru haita- samehewa.
[G3588](#) [G0444](#) [G3588](#) [G1161](#) [G3588](#) [G4151](#) [G0988](#) [G3756](#) [G0863](#)

Kwa hiyo nawaambia, kila dhambi na kufuru watu watasamehewa, lakini mtu atakayemkufuru Roho Mtakatifu hatasamehewa.

32 καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου,
 na ye-yote atakapo- sema neno dhidi-ya- Mwana Mwana wa- Mtu,
[G2532](#) [G3739](#) [G1437](#) [G3004](#) [G3056](#) [G2596](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#)

ἀφεθήσεται αὐτῷ; ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ
 atasamehewa yeye; ye-yote lakini atakapo- sema dhidi-ya- Roho Roho Roho
[G0863](#) [G0846](#) [G3739](#) [G1161](#) [G0302](#) [G3004](#) [G2596](#) [G3588](#) [G4151](#) [G3588](#)

Ἀγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε
 Mtakatifu, hata- samehewa yeye, wala ulimwengu ulimwengu huu huu wala
[G0040](#) [G3756](#) [G0863](#) [G0846](#) [G3777](#) [G1722](#) [G3778](#) [G3588](#) [G0165](#) [G3777](#)

ἐν τῷ μέλλοντι.
 katika- ule ujao.
[G1722](#) [G3588](#) [G3195](#)

Mtu yeyote atakayesema neno dhidi ya Mwana wa Adamu atasamehewa, lakini yeyote anenaye neno dhidi ya Roho Mtakatifu hatasamehewa, iwe katika ulimwengu huu au katika ulimwengu ujao.

- 33 Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ
 Au fanyeni mti mti mzuri na tunda tunda lake zuri, au
[G2228](#) [G4160](#) [G3588](#) [G1186](#) [G2570](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2590](#) [G0846](#) [G2570](#) [G2228](#)
- ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν: ἐκ
 fanyeni mti mti mbonu na tunda tunda lake bonu; kutokana-na-
[G4160](#) [G3588](#) [G1186](#) [G4550](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2590](#) [G0846](#) [G4550](#) [G1537](#)
- γὰρ τοῦ καρποῦ, τὸ δένδρον γινώσκεται.
 kwa-maana tunda tunda, mti mti hutambuliwa.
[G1063](#) [G3588](#) [G2590](#) [G3588](#) [G1186](#) [G1097](#)

“Ufanye mti kuwa mzuri, nayo matunda yake yatakuwa mazuri. Au ufanye mti kuwa mbaya, na matunda yake yatakuwa mabaya. Kwa maana mti hutambulika kwa matunda yake.

- 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες? ἐκ
 Watoto wa-nyoka, vipi mnaweza mema kusema, waovu mkiwa? kutokana-na-
[G1081](#) [G2191](#) [G4459](#) [G1410](#) [G0018](#) [G2980](#) [G4190](#) [G1510](#) [G1537](#)
- γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας, τὸ στόμα λαλεῖ.
 kwa-maana wingi wingi wa- moyo, kinywa kinywa hunena.
[G1063](#) [G3588](#) [G4051](#) [G3588](#) [G2588](#) [G3588](#) [G4750](#) [G2980](#)

Enyi uzao wa nyoka! Mnawezaje kunena mambo mema, wakati ninyi ni waovu? Kwa maana kinywa cha mtu huyanena yale yaliyoujaza moyo wake.

- 35 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθὰ; καὶ
 mtu mwema mtu kutoka- hazina hazina hazina hutoa mema; na
[G3588](#) [G0018](#) [G0444](#) [G1537](#) [G3588](#) [G0018](#) [G2344](#) [G1544](#) [G0018](#) [G2532](#)
- ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.
 mtu mwovu mtu kutoka- hazina hazina hazina hutoa maovu.
[G3588](#) [G4190](#) [G0444](#) [G1537](#) [G3588](#) [G4190](#) [G2344](#) [G1544](#) [G4190](#)

Mtu mwema hutoa yaliyo mema kutoka hazina ya mambo mema yaliyohifadhiwa ndani yake, naye mtu mwovu hutoa yaliyo maovu kutoka hazina ya mambo maovu yaliyohifadhiwa ndani yake.

- 36 λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πάν ρῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ
 nawaambia lakini ninyi, kwamba kila neno bure ambalo wata-lo-sema watu
[G3004](#) [G1161](#) [G4771](#) [G3754](#) [G3956](#) [G4487](#) [G0692](#) [G3739](#) [G2980](#) [G3588](#)
- ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.
 watu, watarudishia-hesabu kuhusu- kuhusu-hilo hesabu siku siku ya-hukumu.
[G0444](#) [G0591](#) [G4012](#) [G0846](#) [G3056](#) [G1722](#) [G2250](#) [G2920](#)

Lakini nawaambia, katika siku ya hukumu watu watatoa hesabu kuhusu kila neno lisilo maana walilonena.

- 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου, δικαιοθήσῃ, καὶ ἐκ
 kutokana-na- kwa-maana maneno maneno yako, utahesabiwa-haki, na kutokana-na-
[G1537](#) [G1063](#) [G3588](#) [G3056](#) [G4771](#) [G1344](#) [G2532](#) [G1537](#)
- τῶν λόγων σου, καταδικασθήσῃ.
 maneno maneno yako, utahukumiwa.
[G3588](#) [G3056](#) [G4771](#) [G2613](#)

Kwa maana kwa maneno yako utahesabiwa haki, na kwa maneno yako utahukumiwa.”

- 38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες,
Ndipo wakajibu yeye baadhi ya- waandishi na Mafarisayo, wakisema,
[G5119](#) [G0611](#) [G0846](#) [G5100](#) [G3588](#) [G1122](#) [G2532](#) [G5330](#) [G3004](#)

Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.
Mwalimu, tunataka kutoka- kwako ishara kuona.
[G1320](#) [G2309](#) [G0575](#) [G4771](#) [G4592](#) [G3708](#)

Kisha baadhi ya Mafarisayo na walimu wa sheria wakamwambia, “Mwalimu, tunataka kuona ishara kutoka kwako.”

- 39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον
yeye lakini akijibu aliwaambia wao, Kizazi kiovu na cha-uzinzi ishara
[G3588](#) [G1161](#) [G0611](#) [G3004](#) [G0846](#) [G1074](#) [G4190](#) [G2532](#) [G3428](#) [G4592](#)
ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον
kinatafuta, na ishara hata- pewa hicho, isipokuwa- isipokuwa- ishara ishara
[G1934](#) [G2532](#) [G4592](#) [G3756](#) [G1325](#) [G0846](#) [G1487](#) [G3361](#) [G3588](#) [G4592](#)
Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
ya-Iōnas Iōnas nabii.
[G2495](#) [G3588](#) [G4396](#)

Lakini yeye akawajibu, “Kizazi kiovu na cha uzinzi kinaomba ishara! Lakini hakitapewa ishara yoyote isipokuwa ile ishara ya nabii Yona.

- 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς
kama kwa-maana alikuwa Iōnas tumboni tumboni tumbo mwa- nyangumi siku-tatu
[G5618](#) [G1063](#) [G1510](#) [G2495](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2836](#) [G3588](#) [G2785](#) [G5140](#)
ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
siku na usiku-tatu usiku, vivyo-hivyo atakuwa Mwana Mwana wa- Mtu
[G2250](#) [G2532](#) [G5140](#) [G3571](#) [G3779](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#)
ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.
moyoni moyoni moyo mwa- dunia siku-tatu siku na usiku-tatu usiku.
[G1722](#) [G3588](#) [G2588](#) [G3588](#) [G1093](#) [G5140](#) [G2250](#) [G2532](#) [G5140](#) [G3571](#)

Kwa maana kama vile Yona alivyokuwa ndani ya tumbo la nyangumikwa siku tatu, usiku na mchana, vivyo hivyo Mwana wa Adamu atakuwa katika moyo wa nchi siku tatu, usiku na mchana.

- 41 ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
watu wa-Ninawi watainuka katika- hukumu hukumu pamoja-na- kizazi kizazi
[G0435](#) [G3536](#) [G0450](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2920](#) [G3326](#) [G3588](#) [G1074](#)
ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν; ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα
hiki, na watakihukumu hicho; kwa-sababu walitubu kwa- mahubiri mahubiri
[G3778](#) [G2532](#) [G2632](#) [G0846](#) [G3754](#) [G3340](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2782](#)
Ἰωνᾶ; καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
ya-Iōnas; na tazama, mkubwa-zaidi kuliko-Iōnas yuko-hapa.
[G2495](#) [G2532](#) [G3708](#) [G4119](#) [G2495](#) [G5602](#)

Siku ya hukumu watu wa Ninawi watasimama pamoja na kizazi hiki na kukihukumu; kwa maana wao walitubu waliposikia mahubiri ya Yona. Na tazama, hapa yupo yeye aliye mkuu kuliko Yona.

- 42 βασιλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
 malkia wa-kusini atainuka katika– hukumu hukumu pamoja-na– kizazi kizazi
[G0938](#) [G3558](#) [G1453](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2920](#) [G3326](#) [G3588](#) [G1074](#)
- ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν; ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς
 hiki, na atakihukumu hicho; kwa-sababu alikuja kutoka– miisho miisho ya–
[G3778](#) [G2532](#) [G2632](#) [G0846](#) [G3754](#) [G2064](#) [G1537](#) [G3588](#) [G4009](#) [G3588](#)
- γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος; καὶ ἰδοὺ, πλεῖτον Σολομῶνος
 dunia kusikia hekima hekima ya-Solomōn; na tazama, mkubwa-zaidi kuliko-Solomōn
[G1093](#) [G0191](#) [G3588](#) [G4678](#) [G4672](#) [G2532](#) [G3708](#) [G4119](#) [G4672](#)
- ᾧδε.
 yuko-hapa.
[G5602](#)

Malkia wa Kusini atasimama wakati wa hukumu na kukihukumu kizazi hiki. Kwa kuwa yeye alikuja kutoka miisho ya dunia ili kuisikiliza hekima ya Solomoni. Na hapa yupo aliye mkuu kuliko Solomoni.”

- 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται
 Wakati lakini pepo mchafu pepo atoka kutoka– mtu mtu, hupita
[G3752](#) [G1161](#) [G3588](#) [G0169](#) [G4151](#) [G1831](#) [G0575](#) [G3588](#) [G0444](#) [G1330](#)
- δι’ ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει.
 kupitia– mahali-yasiyo-na-maji mahali, akitafuta pumziko, na hapa– pati.
[G1223](#) [G0504](#) [G5117](#) [G2212](#) [G0372](#) [G2532](#) [G3756](#) [G2147](#)

“Pepo mchafu amtokapo mtu, hutangatanga katika sehemu zisizo na maji akitafuta mahali pa kupumzika, lakini hapati.

- 44 τότε λέγει, Εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω, ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ
 ndipo anasema, Katika– nyumba nyumba yangu nitarudi, ambapo nilitoka. na
[G5119](#) [G3004](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3624](#) [G1473](#) [G1994](#) [G3606](#) [G1831](#) [G2532](#)
- ἐλθὼν, εὐρίσκει σχολάζοντα, καὶ σαρῶμενον, καὶ κεκοσμημένον.
 akija, anaipata haikaliwi, «na» imefagiwa, na imepambwa.
[G2064](#) [G2147](#) [G4980](#) [G2532](#) [G4563](#) [G2532](#) [G2885](#)

Ndipo husema, ‘Nitarudi kwenye nyumba yangu nilikotoka.’ Naye arudipo huikuta ile nyumba ikiwa tupu, imefagiliwa na kupangwa vizuri.

- 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ’ ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα
 ndipo anakwenda na anachukua pamoja-naye pamoja-naye saba pepo-wengine
[G5119](#) [G4198](#) [G2532](#) [G3880](#) [G3326](#) [G1438](#) [G2033](#) [G2087](#)
- πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ; καὶ γίνεται
 pepo wabaya-zaidi kuliko-yeye, na wakiingia wanakaa humo; na huwa
[G4151](#) [G4190](#) [G1438](#) [G2532](#) [G1525](#) [G2730](#) [G1563](#) [G2532](#) [G1096](#)
- τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. οὕτως
 mwisho mwisho wa– mtu yule mbaya-zaidi kuliko– mwanzo. vivyo-hivyo
[G3588](#) [G2078](#) [G3588](#) [G0444](#) [G1565](#) [G5501](#) [G3588](#) [G4413](#) [G3779](#)
- ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
 itakuwa na kwa-kizazi kizazi hiki kizazi kionu.
[G1510](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#) [G3588](#) [G4190](#)

Kisha huenda na kuwaleta pepo wachafu wengine saba wabaya kuliko yeye mwenyewe, nao huingia na kukaa humo. Nayo hali ya mwisho ya yule mtu huwa ni mbaya kuliko ile ya kwanza. Ndivyo itakavyokuwa kwa kizazi hiki kionu.”

- 46 Ἦτι <δὲ> αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ
 Wakati <lakini> yeye akisema kwa- makundi, tazama, mama mama na ndugu
[G2089](#) [G1161](#) [G0846](#) [G2980](#) [G3588](#) [G3793](#) [G3708](#) [G3588](#) [G3384](#) [G2532](#) [G3588](#)
- ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσθήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.
 ndugu zake walisimama nje, wakitaka naye kuzungumza.
[G0080](#) [G0846](#) [G2476](#) [G1854](#) [G2212](#) [G0846](#) [G2980](#)

Wakati alikuwa angali anazungumza na makutano, mama yake na ndugu zake wakasimama nje wakitaka kuongea yake.

- 47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί
 akamwambia lakini mtu yeye, Tazama, mama mama yako, na ndugu ndugu
[G3004](#) [G1161](#) [G5100](#) [G0846](#) [G3708](#) [G3588](#) [G3384](#) [G4771](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0080](#)
- σου, ἔξω ἐσθήκασιν, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.
 zako, nje wamesimama, wakitaka nawe kuzungumza.
[G4771](#) [G1854](#) [G2476](#) [G2212](#) [G4771](#) [G2980](#)

Ndipo mtu mmoja akamwambia, "Tazama, mama yako na ndugu zako wamesimama nje, wanataka kuongea na wewe."

- 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ, Τίς ἐστὶν ἡ
 yeye lakini akijibu, alimwambia yule aliyemwambia yeye, Ni-nani ni mama
[G3588](#) [G1161](#) [G0611](#) [G3004](#) [G3588](#) [G3004](#) [G0846](#) [G5101](#) [G1510](#) [G3588](#)
- μήτηρ μου? καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου?
 mama yangu? na ni-nani ni ndugu ndugu zangu?
[G3384](#) [G1473](#) [G2532](#) [G5101](#) [G1510](#) [G3588](#) [G0080](#) [G1473](#)

Lakini yeye akamjibu na kumwambia yule mtu, "Mama yangu ni nani, nao ndugu zangu ni nani?"

- 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν,
 na akinyosha mkono mkono wake kwa- wanafunzi wanafunzi wake alisema,
[G2532](#) [G1614](#) [G3588](#) [G5495](#) [G0846](#) [G1909](#) [G3588](#) [G3101](#) [G0846](#) [G3004](#)
- Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.
 Tazama, mama mama yangu na ndugu ndugu zangu.
[G3708](#) [G3588](#) [G3384](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0080](#) [G1473](#)

Akawanyooshea mkono wanafunzi wake, akasema, "Hawa hapa ndio mama yangu na ndugu zangu!"

- 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ
 ye-yote kwa-maana atakapo- fanya mapenzi mapenzi ya- Baba yangu a-liye-
[G3748](#) [G1063](#) [G0302](#) [G4160](#) [G3588](#) [G2307](#) [G3588](#) [G3962](#) [G1473](#) [G3588](#)
- ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφός, καὶ ἀδελφή, καὶ μήτηρ
 mbinguni mbingu, yeye-mwenyewe yangu ndugu, na dada, na mama
[G1722](#) [G3772](#) [G0846](#) [G1473](#) [G0080](#) [G2532](#) [G0079](#) [G2532](#) [G3384](#)
- ἐστίν.
 ni.
[G1510](#)

Kwa maana yeyote afanyaye mapenzi ya Baba yangu wa mbinguni, huyo ndiye ndugu yangu, na dada yangu na mama yangu."